

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Urto/5/2019
Identifikačné číslo spisu:	8018200284
Dátum vydania rozhodnutia:	23.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Šišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8018200284.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dany Wänkeovej, na neverejnom zasadnutí 23. júla 2019 v Bratislave, v trestnej veci odsúdeného I. M., v konaní podľa zákona č. 183/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí o peňažnej sankcii v Európskej únii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, o odvolaní prokurátorky Krajskej prokuratúry v Prešove, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. februára 2019, sp. zn. 9Ntc/1/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 518 ods. 4 Trestného poriadku odvolanie prokurátorky Krajskej prokuratúry v Prešove z a m i e t a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 28. februára 2019, sp. zn. 9Ntc/1/2018, rozhodol, že: I. Podľa § 13 ods. 1 zák. č. 183/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí o peňažnej sankcii v Európskej únii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 183/2011 Z. z.“) uznáva a vykoná na území Slovenskej republiky rozhodnutie Okresného súdu Bautzen, Spolková republika Nemecko z 5. februára 2016, číslo spisu 41 Cs 610 Js 566/16, ktorým bol povinný I. M., narodený XX. I. XXXX v B., trvale bytom B. XX, G., Slovenská republika, odsúdený pre nebezpečné ubližovanie na zdraví spoločným konaním podľa § 223 ods. 1, § 224 ods. 1 č. 4, § 25 ods. 2, § 47 ods. 2 StGb (Trestného zákonníka Spolkovej republiky Nemecko), ktorého sa dopustil na skutkovom základe tam uvedenom a uložený mu bol peňažný trest vo výške 1.800 eur a povinnosť zaplatiť trovy konania v sume 235,37 eura, II. Podľa § 13 ods. 2 zákona č. 138/2011 Z. z. per analogiam v spojení s § 56 ods. 1 Trestného zákona I. M. uložil peňažný trest vo výmere 2.035,37 eura.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie prokurátorka Krajskej prokuratúry v Prešove (ďalej len „prokurátorka“), v prospech obvineného I. M.. Namietala, že v priebehu konania o uznaní a výkone rozhodnutia o peňažnej sankcii konštatovala zistenie, že nemecký súd v trestnom rozkaze poučil obvineného o práve podať písomne odpor iba v nemeckom jazyku. V nadväznosti na to bolo navrhnuté vyžiadať od nemeckých orgánov doplnujúce informácie k tomu či ovláda nemecký jazyk a či bolo nemecké súdne rozhodnutie pretlmočené do nemeckého jazyka. Justičné orgány štátu pôvodu v liste z

5. februára 2019 reagovali, že sa jednalo o konanie v písomnej forme a nebolo vykonané ústne pojednávanie, pričom poukázali na rozhodnutie ESD vo veci G-216/14 (Gavril Covaci) a skutočnosť, že podanie odvolania iba v nemeckom jazyku nie je podľa európskeho práva v rozpore so smernicou EP a Rady EÚ 210/64/EÚ, o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní a ani podľa čl. 2 a čl. 3 smernice 2010/64/EÚ, neexistuje nárok na možnosť podania opravného prostriedku v inom jazyku konania. Prokurátorka zdôraznila, že nemožnosť podať odpor v jazyku odlišnom od jazyka konania, hoci ho táto osoba neovláda, nie je porušením smernice, ak sa príslušné orgány v súlade s čl. 3 ods. 3 smernice domnievajú, že odpor vzhľadom na dotknuté konanie a okolnosti veci predstavuje základný dokument. Základný dokument definoval Súdny dvor vo veci C-278/16, súvisiacej s trestným konaním vedeným proti Frankovi Sleutjesovi, v ktorom rozsudku z 12. októbra 2017 skonštatoval, že čl. 3 smernice EP a Rady 2010/64/EÚ, sa má vykladať v tom zmysle, že akt akým je príkaz stanovený vnútroštátnym právom s cieľom sankcionovať menej závažné trestné činy a vydaný súdom v rámci jednostranného zjednodušeného konania, predstavuje „základný dokument“ v zmysle odseku 1, ktorého písomný preklad má byť v súlade s formálnymi požiadavkami uloženými podozrivým alebo obvineným osobám, nerozumejúcim jazyku dotknutého konania, zabezpečený s cieľom umožniť im uplatniť právo na obhajobu a zaručiť spravodlivosť procesu. Rozhodnutie o uložení sankcie dotknutej osobe a zároveň aj opravný prostriedok proti takémuto rozhodnutiu sú závažnými rozhodnutiami, pri ktorých nemožno nikoho znevýhodniť z titulu, že neovláda jazyk konania. Okresný súd Bautzen zabezpečil preklad rozhodnutia z 5. februára 2016, zároveň poučil dotknutú osobu o tom, že môže podať odpor voči tomuto rozhodnutiu písomne, len v nemeckom jazyku, odňal tak dotknutej osobe právo podať písomne opravný prostriedok proti takémuto rozhodnutiu v rodnom či inom jazyku, čím diskriminoval občanov Slovenskej republiky v rozpore s čl. 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv.

Navrhla, aby najvyšší súd podľa § 518 ods. 4 Trestného poriadku rozsudok krajského súdu zrušil a rozhodol o odmietnutí uznania a vykonania dotknutého cudzozemského rozhodnutia podľa § 12 ods. 2 písm. e) zákona č. 183/2011 Z. z.

Následne najvyšší súd ako súd odvolací na podklade včas podaného odvolania preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a zistil, že odvolanie prokurátorky nie je dôvodné.

Podľa prvej vety čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. e) Dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva: mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.

Podľa čl. 3 ods. 1 smernice o práve na tlmočenie a preklad členské štáty zabezpečia, aby sa podozrivým alebo obvineným osobám, ktoré nerozumejú jazyku dotknutého trestného konania, v primeranom čase poskytol písomný preklad všetkých dokumentov, ktoré sú základné na zabezpečenie toho, aby boli schopné uplatniť svoje právo na obhajobu a zaručenie spravodlivého procesu.

Podľa čl. 3 ods. 2 smernice o práve na tlmočenie a preklad medzi základné dokumenty patrí každé rozhodnutie, ktorým sa osoba pozbavuje osobnej slobody, každá obžaloba alebo obvinenie a každý rozsudok.

Podľa čl. 3 ods. 3 smernice o práve na tlmočenie a preklad príslušné orgány rozhodnú o tom, či sú v každom danom prípade ešte iné základné dokumenty. Podozrivé alebo obvinené osoby alebo ich právny zástupca môžu na tento účel podať odôvodnenú žiadosť.

Podľa čl. 3 ods. 5 smernice o práve na tlmočenie a preklad členské štáty zabezpečia, aby v súlade s

postupmi podľa vnútroštátneho práva mali podozrivé alebo obvinené osoby právo podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu, v ktorom sa konštatuje, že preklad dokumentov alebo ich častí nie je potrebný a v prípade, že preklad bol poskytnutý, možnosť podať sťažnosť, že kvalita prekladu nie je postačujúca na zabezpečenie spravodlivého procesu.

Podľa čl. 3 ods. 1 písm. d) smernice o práve na informácie členské štáty zabezpečia, aby sa podozrivým alebo obvineným osobám poskytli bezodkladne informácie aspoň o uvedených procesných právach uplatniteľných podľa vnútroštátneho práva s cieľom umožniť ich účinné uplatňovanie: právo na tlmočenie a preklad.

Podľa čl. 3 rámcového rozhodnutia toto rámcové rozhodnutie sa nedotýka povinnosti dodržiavať základné práva a základné právne zásady zakotvené v článku 6 zmluvy.

Podľa čl. 7 ods. 2 písm. g) rámcového rozhodnutia príslušný orgán vykonávajúceho štátu môže tiež odmietnuť uznať a vykonať rozhodnutie, ak sa zistí, že podľa osvedčenia uvedeného v článku 4 dotknutá osoba v prípade písomného konania nebola informovaná v súlade s právom štátu pôvodu, osobne alebo prostredníctvom zástupcu príslušného orgánu podľa vnútroštátnych právnych predpisov, o svojom práve hájiť sa v danom prípade a o lehotách takéhoto právneho prostriedku.

Podľa čl. 20 ods. 3 rámcového rozhodnutia ak osvedčenie uvedené v čl. 4 vedie k domnienke možného porušenia základných práv alebo základných právnych zásad zakotvených v čl. 6 zmluvy, každý členský štát môže namietat uznanie a výkon rozhodnutí. Uplatní sa postup uvedený v čl. 7 ods. 3.

Podľa § 12 ods. 2 písm. c) zákona č. 183/2011 Z. z. uznanie a výkon rozhodnutia o peňažnej sankcii súd odmietne aj vtedy, ak z osvedčenia vyplýva, že dotknutá osoba nebola v súlade s právnym poriadkom štátu pôvodu osobne alebo prostredníctvom zástupcu oprávneného na jej zastupovanie poučená o svojom práve podať opravný prostriedok a o lehotách na jeho podanie.

Podľa § 12 ods. 2 písm. e) zákona č. 183/2011 Z. z. uznanie a výkon rozhodnutia o peňažnej sankcii súd odmietne aj vtedy, ak z osvedčenia vyplýva, že dotknutá osoba sa osobne nezúčastnila konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia o peňažnej sankcii, okrem prípadov, keď sa v osvedčení uvádza, že dotknutá osoba sa po tom, ako bola výslovne poučená o konaní a o možnosti byť osobne prítomná na tomto konaní, výslovne vzdala práva na ústne pojednávanie a výslovne uviedla, že nepodáva opravný prostriedok.

Podľa § 12 ods. 2 písm. f) zákona č. 183/2011 Z. z. uznanie a výkon rozhodnutia o peňažnej sankcii súd odmietne aj vtedy, ak z osvedčenia vyplývajú skutočnosti, ktoré vedú k dôvodnému podozreniu možného porušenia základných práv alebo základných právnych zásad zakotvených v čl. 6 Zmluvy o Európskej únii v konaní, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia o peňažnej sankcii.

Po preskúmaní spisového materiálu najvyšší súd zistil, že zákonné podmienky pre uznanie a výkon cudzieho rozhodnutia, odvolaním nevytýkané (napr. kategorizácia trestného činu podľa § 3 ods. 3 písm. ai) zákona č. 183/2011 Z. z., bydlisko povinného na území Slovenskej republiky podľa § 4 zákona č. 183/2011 Z. z. atď.), vyhodnotil krajský súd správne. Najvyššiemu súdu tak zostalo posúdiť, či postupom nemeckého súdu, ktorý v trestnom príkaze povinného M. poučil, že podaný odpor má formulovať ústne do zápisnice alebo písomne výlučne v nemeckom jazyku, nedošlo k porušeniu európskej úpravy, príp. Dohovoru.

Podľa právneho názoru ESD vyjadreného v rozsudku vo veci Covaci (vo veci C-216/14), sa na podanie odporu proti trestnému rozkazu aplikuje čl. 3 ods. 3 smernice o práve na tlmočenie a preklad. Ďalej ESD konštatoval, že čl. 1 až 3 smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v rámci trestného konania neumožňuje osobe, ktorej sa trestný rozkaz týka, podať voči nemu písomný odpor v inom jazyku, ako je jazyk konania, hoci ho táto osoba neovláda, pod

podmienkou, že príslušné orgány sa v súlade s čl. 3 ods. 3 nedomnievajú, že tento odpor predstavuje vzhľadom na dotknuté konanie a okolnosti prejednávanej veci základný dokument. Inými slovami, ESD povolil členským štátom vyžadovať, aby podaný odpor proti trestnému rozkazu bol spísaný v ich úradnom jazyku, za predpokladu, že ho v danej situácii z hľadiska práva na obhajobu a spravodlivý proces dotknutej osoby nepovažujú za základný dokument.

V posudzovanom prípade nemecký súd ako justičný orgán štátu pôvodu povinného I. M. v trestnom rozkaze poučil, že odpor môže podať ústne do zápisnice alebo písomne v nemeckom jazyku, (minimálne) implicitne tým konanie a okolnosti prejednávanej veci posúdil a dospel pri tom k záveru, že o základný dokument v jeho prípade nejde (viď. rozsudok najvyššieho súdu z 25. apríla 2017, sp. zn. 5Urto/10/2016).

Podľa čl. 3 ods. 1 písm. d) smernice EP a Rady č. 2012/13/EÚ z 22. mája 2013 o práve na informácie v trestnom konaní v znení neskorších zmien (ďalej len „smernica o práve na informácie“) sa uvádza, že podozrivej alebo obvinenej osobe sa majú bezodkladne poskytnúť informácie o jej práve na tlmočenie a preklad s cieľom zabezpečiť jeho účinné uplatňovanie (k potrebe vykladať obe smernice kontextuálne, vo vzájomných súvislostiach viď bod 25 preambuly smernice o práve na informácie). Informácia o možnosti podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu, ktorým príslušný orgán oprávnenej osobe právo na tlmočenie alebo preklad uprel, je nepochybne informáciou o jeho účinnom uplatňovaní. Na tomto nič nemení ani znenie prílohy č. 1 smernice o práve na informácie, ktorá takýto vzor písomného poučenia o právach neobsahuje, nakoľko táto príloha nie je pre členské štáty záväzná (k tomuto viď aj body 22 a 39 preambuly smernice).

Nemecký súd uvedeným spôsobom nepostupoval, odsúdený I. M. tak nemohol vedieť o možnosti namietať právny charakter podaného odporu. Predmetné pochybenie však vzhľadom na nižšie uvedené skutočnosti nezakladá dôvod na odmietnutie uznania a výkonu cudzieho rozhodnutia.

Cieľom oboch smerníc (ale aj ďalších smerníc prijatých na podklade uznesenia Rady z 30. novembra 2009), bolo stanovením minimálnych procesných pravidiel posilniť vzájomnú dôveru členských štátov v systémy ich trestného súdnictva, a tým uľahčiť vzájomné uznávanie rozsudkov (k tomuto viď aj rozsudok ESD vo veci Baláž zo 14. novembra 2013, C-60/12, bod 29, v ktorom súd konštatoval potrebu reštriktívne vykladať tie ustanovenia rámcového rozhodnutia, ktoré by mohli znemožniť uznanie a výkon cudzieho rozsudku), v zmysle bodu 5 preambuly, rámcové rozhodnutie nemožno vykladať spôsobom, že by sa neumožňovalo odmietnuť uznanie a vykonanie rozhodnutia, ak existuje dôvodná obava, že postavenie dotknutej osoby mohlo byť znevýhodnené len kvôli ne/znalosti jazyka.

V nadväznosti na to najvyšší súd listom z 13. mája 2019 požiadal nemecké justičné orgány o poskytnutie dodatočných informácií o tom, kedy bol trestný rozkaz Okresného súdu Bautzen z 5. februára 2016, 41 Cs 610 Js 566/16, doručený povinnému a tiež o oznámenie skutočnosti či nemecké orgány v konaní disponovali prehlásením obvineného, že ovláda nemecký jazyk.

Nemecké justičné orgány listom zo 16. júla 2019, III 5- 9352/2E- S31-36A 3873/2017, oznámili, že rozhodnutie v nemeckom a slovenskom jazyku bolo doručené 28. apríla 2016 manželke dotknutého, na dôkaz čoho priložili kópiu potvrdenia o doručení ako prílohu s tým, že podľa jeho vyhlásenia mu bolo rozhodnutie doručené 8. marca 2016. Ďalej v liste poukázali na to, že dotknutý komunikoval s úradmi vždy v nemčine a predložili aj procesné doklady na dôkaz toho, že dotknutý dostatočne ovláda nemecký jazyk. Prílohou listu tak bolo odvolanie povinného proti trestnému príkazu Okresného súdu Bautzen z 5. februára 2016 v slovenskom, ako aj v nemeckom jazyku (č. l. 65, 66) a ďalšie písomnosti povinného adresované úradom v nemeckom jazyku. Napokon konštatovali, že povinný mohol podať odvolanie v nemeckom jazyku, pričom v zmysle dokladov odvolanie proti trestnému príkazu podal a toto bolo zamietnuté. Rozhodnutie sa stalo právoplatným 6. decembra 2016.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného najvyšší súd ako justičný orgán vykonávajúceho štátu dospel k záveru, že nemecký súd ako justičný orgán štátu pôvodu neporušil čl. 3 ods. 5 v spojení s čl. 3 ods. 3 smernice

o práve na tlmočenie a preklad a čl. 3 ods. 1 písm. d) smernice o práve na informácie. Z odpovede nemeckých justičných orgánov a predložených písomností povinného je nepochybné, že I. M. ovládal nemecký jazyk a s tamojšími úradmi komunikoval v nemeckom jazyku. Taktiež je preukázané, že trestný príkaz Okresného súdu Bautzen z 5. februára 2016, č. 41 Cs 610 Js 566/16, bol riadne doručený, bez potreby doručovania splnomocnencovi (rozhodnutia SDEÚ vo veci C-124/16, v spojených veciach Tranca, Reiter a Opria). Povinný podal proti trestnému príkazu opravný prostriedok v slovenskom, ako aj v nemeckom jazyku, o ktorom bolo nemeckými orgánmi rozhodnuté, pričom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 6. decembra 2016.

V súvislosti s tým, že prokurátorka v odvolaní uplatnila dôvod odmietnutia uznania a výkonu rozsudku podľa § 12 ods. 2 písm. e) zákona č. 183/2011 Z. z., a teda že sa dotknutá osoba nezúčastnila konania, vedúceho k vydaniu rozhodnutia o peňažnej sankcii s výnimkou, že sa po výslovnom poučení o konaní a o možnosti byť osobne prítomná na konaní výslovne vzdala práva na ústne pojednávanie a vyhlásila, že nepodáva opravný prostriedok odvolací súd poukazuje na to, že podľa osvedčenia v zmysle čl. 4 RR Rady 2005/214/SVV, bol trestný príkaz vydaný v písomnom konaní a odsúdený bol v súlade s právom štátu pôvodu osobne alebo cez zástupcu oprávneného informovaný o práve hájiť sa a o lehotách opravného prostriedku, opravný prostriedok podal a o tomto bolo nemeckými orgánmi rozhodnuté.

S poukazom na vyjadrené nemožno konštatovať porušenie európskeho práva, ako ani dôvod pre odmietnutie uznania cudzieho rozsudku podľa § 12 ods. 2 písm. e) alebo písm. f) zákona č. 183/2011 Z. z. [čl. 7 ods. 2 písm. g) a čl. 20 ods. 3 rámcového rozhodnutia].

Vzhľadom na vyjadrené najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.